

Learning by doing and talking

FOTO: STOKAS HOOGESCHOOL

▲ Paneldiscussie; in het midden, met microfoon, wetenschapper Wout van den Bor (AOC Terra)

Ongeveer vijftig onderwijsmensen uit zeventien Europese lidstaten kwamen eind september voor Europea drie dagen naar Nederland. Madelon de Beus, intensief betrokken bij Europea Nederland, doet verslag van een volgens haar heel enthousiaste en leerzame bijeenkomst.

De collega-leraren, -directeuren en -beleidsmakers arriveerden woensdag 22 september in Nederland. Ze kwamen uit zeventien Europese lidstaten (België, Frankrijk, Spanje, Portugal, Italië, Luxemburg, Duitsland, Oostenrijk, Denemarken, Zweden, Noorwegen, Finland, Hongarije, Polen, Estland, Litouwen en Malta). Hun doel was de *General Assembly* van Europea en het seminar 'Authentic learning in land-based education'. Europea komt voort uit het Verdrag van Maastricht (1992). Daar is uitgesproken dat de EU verantwoordelijkheid heeft voor beleidsondersteuning rondom beroepsopleiding van lidsta-

ten. Europea Nederland is opgericht op 10 maart 1993. Een aantal van de nieuwe lidstaten heeft zich inmiddels aangesloten bij Europea of is dat van plan. Voor enkele van hen was dit de eerste gezamenlijke bijeenkomst, dit keer dus in Nederland.

Agro-tourism

De eerste dag stond in het teken van *Learning by doing in agro-tourism*. De organisatie ervan lag bij Paul Gehlen, Theo Schreurs en Paul Wolters van AOC Limburg en Monique Witlam van Helicon Opleidingen. De deelnemers, ondergebracht in Huize Bergen in Vught, bezochten in

kleine groepen agrarische bedrijven met een neventak. Die bedrijven lagen in een straal van twintig kilometer rondom Vught. Daar gingen ze soms ook letterlijk aan de slag: brood bakken bij Henk van de Moosdijk in Boxtel, schilderen bij mevrouw Bekkers. De groepen werden begeleid door studenten van Stoas Hogeschool, die niet alleen groepsbegeleider, fotograaf en soms tolk waren, maar ook deelnemer. Het was een leerzame en vrolijke dag, en de presentaties waren dermate levendig dat het niet meeviel om iedereen om acht uur aan tafel te krijgen. Die presentaties werden gehouden in de vorm van een powerpoint – voor vele participanten ook een nieuwe ervaring – vergezeld van een toelichting door een of meer leden van de groep. Naast de discussie over de mogelijkheden van diversiteit in de agrarische bedrijven, en of deze hiermee kunnen overleven, kwam ook steeds naar voren wat de deelnemers er zelf van geleerd hadden. De conclusie was duidelijk: leren door doen is een waardevolle aanvulling op andere manieren van leren, maar een goede begeleiding op het juiste moment is wel een voorwaarde.

Self responsible

De tweede dag, rond het thema 'self responsible learning', had meer het karakter van *learning by thinking, talking and reflecting*. Op deze dag, gehouden op de Stoas Hogeschool in Den Bosch, sloten veel Nederlandse collega's zich aan. Er was niet alleen de gelegenheid het thema uit te diepen, maar ook ruimschoots de mogelijkheid te netwerken en contacten te leggen. De Bossche wethouder van onderwijs en jeugdzaken Bart Eigeman vertelde er niet alleen waarom de gemeente Den Bosch zoveel waarde hecht aan onderwijs en aan het groene onderwijs, maar hij sprak ook uit eigen internationale ervaring: "the first you meet in international contacts is yourself". Vervolgens gingen de deelnemers aan de slag. Roald Jansen, Stoas-Hogeschooldocent, die ook de rest van de dag inhoudelijk begeleidde, betoogde dat het om te kunnen leren, belangrijk is open te staan voor andere invalshoeken en ideeën. De deelnemers gingen bezig met hun 'construct' (denkbeelden) over *self responsible learning*. In groepen, elk begeleid door een Stoas-Hogeschoolstudent, kon men in de open leeromgeving terecht. De

opdracht was dit construct om half 3 in de middag op papier te hebben, voorzien van een stelling of dilemma. Ter ondersteuning kon men gebruik maken van allerlei leerbronnen. Daartoe werden er workshops gehouden waarin verschillende Nederlandse collega's een thema presenteerden dat te maken had met *authentic learning* in het algemeen. Ook hadden de deelnemers veel aan elkaars kennis en expertise.

In 'de finale' werden de slogans van de groepen bediscussieerd door twee panels die elk waren samengesteld uit een docent, een manager en een wetenschapper: Rien van Tilburg (Wellant), Ruud Klarus (Stoas Hogeschool) en Mary Richards (Coleg Sir Gâr, Gelli Aur, Carmarthen, Wales) gingen de discussie aan met Maria Scheidl (Landbaufachschule, Amstetten, Oostenrijk), Bastiaan Pellikaan (Stoas Hogeschool) en Wout van den Bor (AOC Terra).

Het publiek, dat in twee halve cirkels rondom de panels zat, was uitgenodigd mee te discussiëren, maar dat viel niet mee. De voertaal was Engels, maar slechts drie aanwezigen hadden deze taal als moedertaal, daarnaast waren er veertien andere talen 'aanwezig'. Een scherpe discussie voeren is dan moeilijk. Zoals een van de deelnemers zei: "als ik mijn reactie heb bedacht en vertaald is het moment alweer voorbij."

Er is geen lijstje met aanbevelingen en er zijn geen gezamenlijke conclusies. Maar er is geleerd, door iedere individuele deelnemer. Over leren en andere opvattingen van leren, over ieders eigen visie op leren, over de manier waarop ieder in zijn eigen praktijk werkt en hoe zich dat verhoudt tot anderen.

Ook de vorm van het seminar heeft velen verrast. Zelf iets doen op een bedrijf? Meestal blijft het bij een traditionele rondleiding. Met een vrij open opdracht met elkaar in discussie gaan? Zelf je informatie bij elkaar zoeken? En komen tot een gezamenlijk standpunt? Dat is wel wat anders dan twee dagen luisteren naar allerlei voordrachten; dit is leren! Dat het gezelschap aan het denken was gezet, bleek wel uit de heftige discussies die tot in de late uurtjes in de lounge van Huize Bergen werden gevoerd.

Enthousiasme

Zaterdagochtend werd de *General Assembly* gehouden: onder voorzitter-

Europea Nederland

Doel is bevorderen, stimuleren en ondersteunen van de internationale dimensie in het agrarisch onderwijs. Europea Nederland tracht dit te bereiken door contacten tussen agrarische scholen in Europa te bevorderen, uitwisselingen van studenten, docenten en onderwijsondersteunend personeel te organiseren, in samenwerking met het bedrijfsleven stageplaatsen in het buitenland te bevorderen en gemeenschappelijke certificaten en modules te ontwikkelen.

Europea Nederland werd 10 maart 1993 opgericht door Femke Blokker, Madelon de Beus en Jan Selten. Bestuursvoorzitter is nu Paul Gehlen (AOC Limburg) en coördinator is Ton Stok (Wellantcollege). Het voorzitterschap van Europea internationaal is een half jaar lang in Nederlandse handen (Ton Stok). Tijdens dat half jaar heeft Europea Nederland verschillende acties ondernomen: het WEB-spel, het seminar, werving van nieuwe leden (de nieuwe lidstaten), ondersteuning van nog niet volledig georganiseerde lidstaten en indienen van een projectvoorstel in Leonardo (*authentic learning in land-based education*). Dit project start op 1 januari 2005 met deelname van nagenoeg alle Europea-landen.

schap van Ton Stok, die een half jaar lang die rol vervult voor Europea internationaal. Tijdens deze algemene vergadering werd gesproken over de gezamenlijke projecten. Bovendien werd het 'Year report 2003' goedgekeurd en de financiële verslagen en de begroting voor 2005, opgesteld door penningmeester Evelien Kist (AOC Terra), werden vastgesteld. Bij de verkiezing van de wisselfuncties in het bestuur, zijn Evelien en ondergetekende herverkozen tot leden van het internationale Europea-bestuur. Het verslag en meer informatie vind je binnenkort op www.europea.org. De organisatie van het seminar was in handen van een team van collega's uit verschillende instellingen: AOC Terra, AOC Limburg, Helicon Opleidingen, Wellantcollege en Stoas Hogeschool, inclusief tien studenten van Stoas. Los van het uiteindelijke resultaat was alleen al deze samenwerking en het enthousiasme van allen een bron van (werk)plezier! ☺

Madelon de Beus

Madelon de Beus is locatiedirecteur van de Stoas Hogeschool in Den Bosch en bestuurslid van de internationale Europea.